

20075 - DRET DEL MEDI AMBIENT

(Validat pel Pla d'Estudis de 1992)

ASSIGNATURA: DRET DEL MEDI AMBIENT

1) OBJECTIUS DEL PROGRAMA

L'assignatura s'estructura en dos grans blocs temàtics. En el primer es tracta d'oferir una visió general de què s'entén actualment per Dret Ambiental, quines disciplines jurídiques conflueixen i de quina manera, i quins són els instruments utilitzats per a la protecció de l'entorn i dels seus recursos. Caldrà, tanmateix, incidir en el paper de l'Administració ambiental, i en el dels ciutadans en l'elaboració i execució del Dret Ambiental. El segon gran bloc intentarà oferir una visió general de quin es el règim jurídic aplicable a subsectors ambientals als que habitualment s'atorga un tractament normatiu independent, tant pel que fa a la distribució competencial existent i grau de desenvolupament a nivell estatal, autonòmic i local, com a l'organització administrativa adoptada, a les normes actualment vigents, a la seva interpretació contemporània i nivell d'aplicació que s'observa. Finalment, s'estudiaran certs mecanismes transversals de protecció com són les avaluacions d'impacte ambiental, l'etiquetatge ecològic i les auditories ambientals.

2) PROGRAMA DE L' ASSIGNATURA.

BLOC TEMÀTIC 1.

1. L'ambient com a objecte del dret. El Dret Ambiental. Antecedents. Principis del Dret ambiental. L'ordenament ambiental.

2. La tutela de l'entorn des de les diverses branques del Dret: Dret Internacional -tractats, costum i principis-; Dret Comunitari -dret originari i dret derivat-; Dret Constitucional -el dret al medi ambient i la distribució competencial-; Dret Tributari -els tributs verds-; Dret Administratiu -l'Administració ambiental-; Dret Penal -el delictes ambiental-, Dret Civil -responsabilitat civil per danys ambientals-; i, Dret Mercantil -empresa i ambient-.

3. Instruments públics per a la tutela de l'entorn. Mesures preventives, represives i d'estímul. L'aplicació de criteris de mercat a la tutela ambiental.

4. Participació ciutadana i de grups en l'elaboració i execució del dret ambiental. Participació orgànica i funcional a nivell comunitari, estatal, autonòmic i local. Informació. Acció pública. El contenciós ambiental.

BLOC TEMÀTIC 2. PROTECCIÓ SECTORIAL:

A) Subsectors

5. La policia industrial: Les activitats classificades. El *Reglamento de Actividades Molestas, Insalubres, Nocivas y Peligrosas*. Adaptacions per part de les Comunitats Autònomes. Procediment i règim de funcionament. El control integrat de la pol.lució.

6. Tutela del medi hídic. Aigües continentals. Aigües subterrànies. Aiguamolls. Aigües marítimes y protecció del litoral.

7. Tutela del medi atmosfèric. Prevenció de la contaminació sonora.
  8. La protecció del sòl. El *Plan Nacional de Recuperación de Suelos Contaminados*.
  9. Tutela dels Recursos naturals; Espais de protecció especial; Protecció de la fauna i de la flora.
  10. L'ordenació del territori, l'urbanisme i el medi ambient. La planificació territorial i urbanística com a tècniques de protecció del medi ambient.
  11. Règim jurídic dels Residus. Residus sòlids urbans i residus especials.
  12. Els riscos ambientals: substàncies tòxiques i perilloses. Prevenció de catàstrofes ambientals. Grans accidents en processos industrials singulars.
  13. Agricultura i medi ambient. Règim jurídic de l'agricultura ecològica.
  14. Dret energètic.
- B) Mecanismes transversals.
15. Els estudis i avaluacions d'impacte ambiental. Dret comunitari i Dret intern. Supòsits i procediment.
  16. La responsabilitat mediambiental. El llibre verd comunitari. La responsabilitat civil, penal i administrativa.
  17. L'etiquetatge ecològic i les auditories ambientals com a nous instruments per a la tutela ambiental.

3) BIBLIOGRAFIA.

-Bibliografia bàsica

El manual bàsic per a completar les diverses classes impartides és

-LAVILLA ROVIRA (coord.) "TODO SOBRE EL MEDIO AMBIENTE" , Praxis, Barcelona, 1996.

En defecte, pot utilitzar-se:

-MARTÍN MATEO, R.; Tratado de Derecho Ambiental, Trivium, Madrid, Vol.I (1991) i Vol II (1992).

-Bibliografia complementària:

-ALONSO GARCÍA, E; El Derecho Ambiental de la Comunidad Europea, 2 vol. Civitas, Madrid, 1993.

-ALONSO GARCÍA, M^a C; El régimen jurídico de la contaminación atmosférica y acústica, Marcial Pons, Madrid, 1995.

-AMENÓS, A., i altres; Els Drets del Medi Ambient, CEPA-DEPANA, El Mèdol, Barcelona 1996.

-ANTÓN BARBERÁ, F./SOLER TORMO; Polícia y medio ambiente, Comares, Granada, 1996.

-ARANGÜENA PERNAS, A., Auditoría Medioambiental en la empresa, Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid, 1994.

-AUDIVERT ARAU, Rafael, Régimen jurídico de la Etiqueta Ecológica. Cedecs, Barcelona, 1996.

-CABANILLAS SÁNCHEZ, A., La reparación de los daños al medio ambiente, Aranzadi, Pamplona, 1996.

-CAMPINS ERITJA, M; La Gestión de los residuos peligrosos en la Comunidad Europea; Bosch, Barcelona 1994.

-CARBONELL ROURA, A; L'avaluació de l'impacte ambiental. El paper de les Comunitats Europees i dels Estats Membres. Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1993.

-CHOY i TARRES, A.; La Conflictividad Competencial. Medi Ambient. Generalitat de Catalunya., Barcelona, 1994.

-DELGADO PIQUERAS, F.; Derecho de Aguas y Medio Ambiente. 1992.

-DOMPER FERRANDO, J; Derecho del medio ambiente, Ministerio de Justicia e Interior, Madrid, 1995.

-DOMPER FERRANDO, J.; El medio ambiente y la intervención administrativa en las actividades clasificadas, 2 vols., Civitas, Madrid, 1992.

-ESCOBAR ROCA, G; La ordenación constitucional del medio ambiente, Dykinson, Madrid, 1995.

-GARCÍA URETA, A., Marco jurídico del procedimiento de evaluación de impacto ambiental: el contexto comunitario y estatal, Oñati, Instituto Vasco de Administración Pública, 1994.

-JAQUENOD DE ZSÖGÖN, S.; El Derecho Ambiental y sus Principios Rectores. MOPU, Madrid 1989.

-JORDANO FRAGA, J; La protección del Derecho a un medio ambiente adecuado, Bosch, Madrid, 1995.

-LOPERENA ROTA, D., El derecho al medio ambiente adecuado, Madrid, Civitas, 1996.

-LOPEZ BUSTOS, F.L, Organización Administrativa y Medio Ambiente, Civitas, Madrid, 1992.

-LÓPEZ RAMÓN, F. (coord.), Régimen jurídico de los espacios naturales protegidos, Zaragoza, 1995.

-MARTÍN MATEO, R.; Nuevos Instrumentos para la tutela ambiental; Trivium, Madrid, 1994.

-MARTÍN-RETORTILLO BAQUER, S., Derecho de Aguas y Medio Ambiente, Civitas, Madrid, 1997.

-MORENO TRUJILLO, La Protección Jurídico-Privada del Medio Ambiente , Barcelona, 1991.

-PAREJO ALFONSO, L; y otros; Derecho medioambiental de la Unión Europea, Mc. Graw-Hill, Madrid, 1996.

-PEÑALVER i CABRÉ, A., La regulación municipal de los residuos, Barcelona, 1997.

-PIÑAR DÍAZ, M; el Derecho a disfrutar del medio ambiente en la jurisprudencia; Comares, Granada, 1996.

-ROSA MORENO, J. Régimen Jurídico de las Evaluaciones de Impacto Ambiental. Civitas, Madrid, 1993.

-ROSEMBUJ, T.; El Tributo ambiental, 1994.

-ROSEMBUJ, T.; Los tributos y la protección del medio ambiente; Marcial Pons, Madrid, 1995.

-SANZ RUBIALES, I., Los vertidos en aguas subterráneas. Su régimen jurídico, Marcial Pons, Madrid, 1997.

-SERRANO MORENO, J.L., Ecología y Derecho. 1992

-VALERIO MARTÍNEZ DE MUNIAIN, E., La legislación europea del medio ambiente: su aplicación en España, 2^a ed., Madrid, Colex, 1994.

- VEGA RUIZ, J.A.; Delito ecológico. 1994.
- VVAA, (Gomez Orfanell, G. Coord); Derecho del medio ambiente. Col. Cursos del Centro de Estudios de la Administración de Justicia, Ministerio de Justicia, Madrid, 1995.
- VVAA (Esteve Pardo, J. Coord.) Derecho del medio ambiente y Administración Local, Civitas, Madrid, 1996.
- VVAA (Valle Muñiz, J.M., Coord.) La protección jurídica del medio ambiente, Pamplona, 1997.
- VVAA (Lara Tebar, R., Coord.) Análisis interdisciplinar de la problemática ambiental, 2 vols., Madrid, 1997.
- VVAA; Estudis de Dret Ambiental, Departament de Medi Ambient; Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1995.
- VVAA (Boix Reig, Javier-Dir) Intereses Difusos y derecho penal, Consejo General del Poder Judicial, Madrid, 1994.

-Reculls legislatius

- Legislación del medio ambiente, Tecnos, 1995
- Código de las leyes del medio ambiente, Aranzadi, 1994
- Código de las leyes ambientales, Colex, 1995
- Legislació ambiental de Catalunya, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya, 1993.

-Revistes

- Ciudad y Territorio
- Ecoiuris. La Ley
- Medio ambiente y Derecho. Environment&Law. Revista Electrónica de Derecho Ambiental (<http://www.cica.es/aliens/gimados/juri1.html>). Universitat de Sevilla
- Revista de Derecho Urbanístico y Medio Ambiente
- Revista de Derecho Ambiental
- Revista de la Asociación de Derecho Ambiental Español
- European Environmental Law Review
- Harvard Law Review. Environmental Law.
- Rivista Giuridica dell' Ambiente
- Revue Juridique de l' Environnement.